

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára

egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
egyed évre 15 L, egyes szám 5 L

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ciuj—Kolozsvár, Strada Memorandu-
lui 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

Többtermelés

A háboru utáni években az egész világ tőkésai a termelés csődjét tabálják bele a közvéleménybe, és megfizetett újságaik révén és többtermelés szükségességét hangoztatják folytonosan, ami kétségelen, a legfontosabb probléma is.

A legegyszerűbb munkásolvasó, aki tudatlanságból az osztálytétlenségét huzlalja azáltal, hogy a polgári lapot olvas, csodálkozik, hogy a polgári lapoknak az első oldala a termelés válságáról irtóesergő közleményekkel van tele, míg a másik oldalon millió és millió munkáskar tétlenségéről emlékezik meg ugyanazon lap.

A naiv halandó, aki a szocializmus és a tőke természetrajzát nem ismeri, nem tudja megérteni, hogy ha már annyi millió munkanélküli munkás, miért nem alkalmazzák őket, hiszen éppen a többtermelés érdekében egyetlen munkásnak sem szabadna munka nélkül lennie.

Nem tudják megérteni sokan, hogy miért nem dolgoztatnak több munkást, hogy többet termeljenek. Sokan nem ismerik, hogy a tőke igen sokszor jól kizámított taktikával idézi elő a munkanélküliséget és az áruhiányt, csak azon önző célból, hogy a munkanélkülieket bérnyomóknak használja fel, a mesterségesen felidézett áruhiányt pedig arra használja ki, hogy termékeit drágábban értékesíthesse.

Olcsó munkát és nagyobb profitot akar a tőke az egész világon azáltal, hogy a dolgozó munkásokat fokozottabb mértékben zsákmányolja ki, így akarván a tőkésék érdekében felidézett há-

boru költségeit a dolgozó munkássággal megfizettetni.

Általánosan tudott dolog, termelés nélkül az élet lehetetlen és hogy a civilizáció haladásával csakis mind több és többféle cikk termelésével lehet a fokozott igényeket kielégíteni.

A primitív ember igénye nagyon kicsi volt, míg ma a legegyszerűbb ember sem nélkülözhet olyan ipari és mezőgazdasági termékeket, amik ezelőtt ismeretlenek voltak. Rizs, kávé, cukor, tea, a vas takaréktűzhelyek és edények ma már nélkülözhetetlenek a legegyszerűbb munkásháztartásban is.

A profiton alapuló tőkés társadalmi rendszer tekintet nélkül a szükségletre csakis olyan dolgokat termel, amiből a tőkésnek haszna van. Ebből a tényből érthető meg, hogy az amerikai farmer buzával fűti a szobáját, mert a drága szállítási költségek miatt nem tudja terményeit értékesíteni, míg más helyen milliók éhen pusztulnak.

Több ezer vagon gyapottat égettek el a termelőgazdák jó gyapott-termés idején csak azért, hogy a bő termés miatti fölösleg ne nyomja le a gyapott árát.

Millió és millió dolgozó kéz az egész világon tétlenségre van kárhoztatva a munkanélküliség miatt, pedig tagadhatatlan, hogy igen sok termékben nagy a hiány.

Igy boldogítja a tőke a társadalmat periodikusan fellépő áruhalmaz elhelyezése miatti háborukkal, máskor pedig a félelmetes munkanélküliséggel.

Teszi ezt az egyed uralma megtartásáért, amit a munkásság szervezetlensége idején szerzett.

A legfőbb termelési tényező: a munkásság éhezik és nyomorog a „szent” profit nagyobb dicsőségére.

Krokodiluskönnyek tehát a termelés válságáért ejtett könnyei a tőkésnek, mert hiszen megfelelő áldozattal a válság bármikor megszüntethető volna, csak éppen ezt az áldozatot nem akarja a nemzetközi tőke meghozni, hanem a munkásságra igyekszik hárítani.

Valóban kétségbeejtő a munkástömegek tudatlansága, hogy az ilyen manővereket jobb szerveztségével már régen meg nem akadályozta. Különösen nálunk veszedelmes a tőkés taktikája, ahol az állami munkanélküli segély még csak egy néhány szocialista agyában dereng, de ennek dacára a munkanélküliség folytonosan emelkedik.

Erős szakszervezetekre és erős szocialista pártra volna szükség, hogy a tőkés támadásai visszaverhetők legyenek és a munkásság támadásba menjen át, amíg ezt a munkásságnak szervezetlen rétegei is be nem látják, addig a kisebbségben lévő szervezett munkások csakis az aktívabb szervezési munkájukkal akadályozhatják meg a tőkés offenzíváját.

Uj csoport. Cernavoda munkássága 1923 november 18 án vas-, fém- és vegyipari csoportot alakított. Az alakuló közgyűlésen Mirescu szaktárs képviselte szövetségünket, ahol az alapszabályokat és a szervezkedés fontosságát ismertette a közgyűlésen megjelent munkássággal. Üdvözljük az új harcosokat és sok sikert kívánunk a szervezetbe tömörült munkásságnak, hogy minél több eredménnyel gazdagíthassék a mozgalmat.

Bértárgyalás Zsilvölgyében

A zsilvölgyi munkástársaink leírhatatlan nyomorukon segíteni akarván, memorandummal fordultak a bányatársulatok igazgatóságaihoz, melyben kérték, hogy az október 20-án lejáró kollektívszerződésük megújítása alkalmából 75 százalékos béremelést adjanak. Annál is inkább jogos volt ezen béremelési követelésük, mert az egy év óta érvényben lévő döntőbírósi határozatuk semmi béremelést sem biztosított a munkásságnak és teljesen a bányatársulatok kényére bízta a munkásság béreit. A társulatok általános bérjavítás helyett apró-cseprő termelési pótlékokkal igyekeztek a munkásság bérjavítás iránti törekvéseit elensúlyozni. A helyzet ma az Zsilvölgyében, hogy a legmagasabb szakmunkáskereset 48–52 lei naponta, ami akkor, ha a lakás, fűtés és élelmiszer kedvezményeket is hozzászámítjuk sem éri el a 70–80 leit naponta.

Ezeket a fizetéseket nevezték a bértárgyaláson a társulatok képviselői a legjobb fizetéseknek, amire véleményük szerint béremelés nem kell.

Minket nem lepett meg a társulatok eme kijelentése, mert mi ismerjük a tőke természetrajzát és tudjuk, hogy elképzelhetetlen az a munkásnyomor, amit a tőkés béremelési indoknak elfogadnának. Nem a nyomor nagysága, hanem a szervezkedés mérvétől függ az, hogy a munkásság a profitból mennyit tud a maga részére elhódítani.

Éppen a szénbányák üzeme ma a legjobban jövedelmező üzlet, aminek az igazolására szolgálnak a társulatok évi mérlegei és a magas osztalék, amit a részvényeseknek fizetnek.

Megbízható helyről szerzett információink szerint naponta 350 kgr. kitermelt szén jut a társulat minden egyes alkalmazottja fejére számítva, ha az irodaszemélyzet és a segéd személyzetet is termelő tényezőkkül vesszük számításba.

Az átlagos szénár jelenleg 95 lei métermázsánként, vagyis 332 lei 50 bani értékű szén termelnek fejenként az alkalmazottak. Jelenleg ezen bányánál 64 százalék az összes termelési költség és ez fejenként 212 lei és 80 bani értékű szén jelent, ami 224 kgr. szénnek felel meg.

Megmarad tiszta haszonnak minden alkalmazott után naponta 126 kgr. szén, ami 119 lei és 70 bani profitot jelent a társulatnak. Ugyanakkor az átlagos napi kereset az összes kedvezmények beszámításával 70 lei.

Hetven leit keres átlag egy zsilvölgyi munkás saját maga és családja eltartására, míg a társulat részvényeseit 119 lei és 80 banival gazdagítja naponta.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a tár-

sulatok alkalmazottjai közül igen sokan vannak protekciós egyének, akik semmi termelő munkát nem végeznek sem fizikailag, sem szellemileg, akkor láthatjuk, hogy még magasabbra rug az az összeg, amit egy-egy termelő munkás a társulat részére keres.

Világosan beszélnek e számok és látható, hogy a zsilvölgyi munkásság minden képzeletet felülmúló nyomora enyhítésére még a kért 75 százalékos béremelés is kevés.

A társulatok képviselői a bértárgyaláson mindem béremelés elől mereven elzárkóztak és ugyanekkor nem átallozták kijelenteni, hogy 1925 január 1-ig kívánák a jelenlegi fizetésekkel szerződést kötni.

Csodálkozunk, hogy miért nem akarták az idők végtelenségéig a szerződést megkötni. A bértárgyaláson tanusított viselkedésükkel iskolát adtak a zsilvölgyi bányatársulatok a munkásaiknak arról, hogy a jövőben a szakszervezeteknek hűségesebb tagjai legyenek, mert mint szervezetlen tömeget, még arra sem tartották érdemesnek, hogy a bérfelémelés megtagadását komolyan megindokolják. Egyszerűen béremelést adni nem akarnak, hanem ehelyett olyan szerződéssel akarnák jöltartani munkásaikat, amely nem biztosítja a munkást az eddigi jelek szerint biztosan bekö-

vetkező áremelkedés esetére, azaz a valutaromlás ellen sem.

A külföldi munkásság erős szervezetei és erős politikai pártjainak útján parlament útján szavaztatta az automatikus bérrevíziót, vagyis index-rendszert és havonta a vásárló értékének a figyelembevételével állapítják meg a mindenkori bért.

Nálunk index-rendszer helyett élőszó szerződésekkel akarnák boldogítani az agyonboldogított munkásságot.

Hogy ez a tőkés ideálja az egész világon mindentűt, az kétségtelen log, a különbség csak az, hogy helyeken a szervezetség ereje gátolja a tőkés óhajának, míg Zsilvölgyben a munkásság nagyfokú szervezetlensége miatt erre képtelen. A társulatok akaratában bizakodók drága leckét kaptak a jövőre. Reméljük, hogy a komoly szervezkedés útjára lép a zsilvölgyi munkásság is, mert csak remélhető helyzetük komoly javulása után a béremelés kérdése a telező döntőbírósi elé kerül.

A munkásság képviselői Bals elnököt akarták döntőbírósnak választani, aki a társulatok képviselői indoklás nélkül visszautasítottak és így a törvényszék illetékes az ügyben véglegesen döntést hozni.

Visszaverték brassói szaktársaink a kommunista egységbontási kísérletét

Berger urék és hasonszórtú társaik mintegy nyolcan-tizen 1923 november hó 11-ére egy közgyűlést akartak összehívni titokban, hogy arról csakis a puszpajtásaik tudjanak. Azért lett volna szükséges ez a gyűlés, hogy ott csakis a saját híveiket vonulathassák fel a szövetségtől való elszakadás kimondására. Az öntudatos szaktársaink éberségén hajótörést szenvedett a Berger urék puccskísérlete, mert idejekorán értesítették a szövetséget a tartandó gyűlésről, ahonnan Bartalis szaktárs ment le Brassóba, hogy a tagokat figyelmeztesse az elszakadás hátrányaira.

A titkon előkészített gyűlésen Bartalis szaktárs megjelenése halomra döntötte a Berger és társaik machinációit és látva a kevésszámú munkás megjelenését, akik közül többen más szakmabeli csatlósai voltak Bergeréknek, a közgyűlést nem lehetett megtartani. Gondolták, hogy máskor alkalmasabb időben sikerülni fog az „egységfront” nagyobb dicsőségére a csoportot a szövetségtől elszakítani. A brassói szaktársaink látva a Bergerék machinációit, november hó 18-ára közgyűlést hívtak össze.

A közgyűlésen Komporály István és Vusmuc Radu szaktárs elnökök a megnyitó beszédükben ismertették a Bergerék puccskísérletét. Ráműtötték az

egységbontás káros következményeit és a brassói vasmunkások öntudatát apelláltak, hogy mint régi öntudatos szaktársak, ne engedjék az olyan harcot sikerrel megvívó régi szervezetet szétrombolni.

A szövetség képviselőjében megjelent Muntján és Bartalis szaktársak kimerítő tárgyilagossággal ismertették a mántai munkásmozgalmat. Adatokkal bizonyították, hogy a kongresszus előhabár látszólag egységes volt a mozgalom, állandóan izgattak és rágmaztak mindenki, aki kalandor politikával nem azonosította magát.

A kongresszuson is folytatni akarták a szakszervezeti mozgalomra oly hátrányos működésüket, ahol a vezető egynehány rendbontót kizárt azért, hogy eredményes munkát tudjon folytatni. Most ezek a kizárt „vezérek” megkísérlik, hogy híveket szerezzenek nekik nem tetsző szakszervezeti mozgalom szétrombolására.

A szervezett munkásság öntudatától függ, hogy ne engedje az ilyen Bergfajta ügynökök által magát félrevezetni mert az ilyen kalandor bármikor visszatérhet régi foglalkozásához, a szentkép és zenélő máriás képek árusításához. Ezeknek — a megfizetett ügynököknek és bérenceknek, akik mindent csak pénzért és nem meggyőződésből c-

alnak — veszíteni valójuk és szak-
 szervezeti multjuk nincs, amit féltethet-
 nek, azért a legkomolyabban figyel-
 jeltetik a szaktársakat, hogy a saját
 dekükben az egységbontókkal szem-
 en a legerélyesebben lépjenek fel.
 z általános helyesléssel fogadott fel-
 zólalások után Komporály szaktárs a
 övetkező határozati javaslatot nyuj-
 totta be:

Az 1923. év november hó 18 án a Ge-
 verbeverein nagytermében tartott bras-
 sói vas-, fém- és vegyipari munkások
 özgyűlése kimondja, hogy bizalommal
 iseltetik a Romániai Vas-, Fém- és
 egyipari Munkások Szövetségével
 szemben, attól elszakadni nem akar-
 nak és tiltakoznak minden elszakadási
 kísérlet ellen. A hosszú éveken keresz-
 tül szerzte igényjogosultságukat elve-
 zíteni nem akarják és úgy mint eddig,
 zután is ebben a szövetségben akar-
 nak gazdasági érdekeiket megvédeni.
 Elítéli és megvetésüknek adnak kife-
 zést a brassói csoport volt vezető-
 ségével szemben, mint oly-nokkal, akik
 a brassói vas-, fém- és vegyipari mun-
 kások csoportja egységének a meg-
 pontására tettek lépéseket.

A határozati javaslatot a közgyűlés
 magáévá tette.

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy a
 brassói öntödei munkások hasonló ér-
 telmű írásbeli határozatot hoztak a
 november 12-én tartott értekezletükön,
 amit 54 öntödei munkás irt alá.

Ezután az új vezetőséget választotta
 meg a közgyűlés, melynek tagjai a
 következő szaktársak lettek: Komporály
 István és Vasmuc Radu elnökök, Pia-
 loga József és Tanase Joan pénztáro-
 sok, Mosain Josim és Antal Károly
 jegyzők, Cseh Oszkár és Szilágyi
 Gyula ellenőrök, Tóth József, Szócs
 Dávid és Benedek József választmányi
 tagok.

A vezetőség megválasztása után a
 közgyűlés utasította az új vezetőséget,
 hogy a régi vezetőségtől — amellyel
 szemben bizalmatlanságuknak adtak
 kifejezést — vegye át haladéktalanul
 a csoport vagyont, hogy a csoport-
 nak a tagok érdekében működése
 akadálytalanul folytatható legyen. Egy-
 zersmind utasította az új vezetőséget,
 hogy az egységbontó elemekkel szem-
 ben a legerélyesebben lépjen fel.
 A napirendi pontok letárgyalása u.án
 Komporály elnök a gyűlést bezárta.
 Ezen közgyűlésükön ismételtan tanu-
 jelét adták a brassói szaktársak ön-
 tudatuknak és a szakszervezeti moz-
 galomhoz való ragaszkodásuknak, mely
 mozgalmat a Berger-féle alakok rödd-
 idejű szereplésükkel már-már a tönk
 szélére juttattak, ugyannyira, hogy 1200
 tagból „vezetésük” folytán alig 200 tag
 maradt.

Most már van remény arra, hogy
 Brassóban újra a régi célirányos szak-
 szervezeti mozgalom indul meg az

esztelen handabandázások helyett a
 vasasoknál. Jellemzésül megemlíjük,
 hogy a csoportvagyon átvételénél jegyző-
 könyvileg megállapítást nyert, hogy a
 csoport vezetősége egymásnak és a
 szabómunkások csoportjának 11 300
 lelt kölcsönzött ki politikai szolgálatok
 honorálásaképpen a 15.892 lei szövetségi
 és csoportpénzből. A fönmaradó
 összeget is nyugtáiban számolták le,
 mely nyugták a szövetség ellen kiadott
 rópiratok nyomdaköltségeiként szere-
 peltek.

Itt emlíjük meg, hogy a brassói
 kommunisták elnökének, Basa Károly-
 nak nagyobb összegű sztrájksegélyt
 kellett kiutalni azért, hogy szégyen-
 szemre sztrájktrövé ne váljon a ta-
 valyi sztrájk alkalmával. Az idén pedig
 a sztrájk elején a cementgyárban lelt
 társai által elhelyezve, hogy a sztrájk-
 töréstől megmentsék — amire úgy
 látszik igen nagy hajlama van —
 ahol „Basa elnök ur” 60 tulórát dol-
 gozott hetenként a 48 rendes munka-
 órán kívül. Ugyanakkor a vasmunká-
 sok százai voltak Brassóban munka-
 nélkül, de ezekre úgy látszik „Basa
 ur” nem gondolt. És az ilyen alakok
 akartak jogot formálni arra, hogy
 Vasmuc és a többi szaktársakat, — akik
 a harc alatt becsülettel kitarítottak és
 csak a döntőbíróóság határozata után,
 közös megállapodás folytán léptek mun-
 kába — a szervezetből kizárják. A
 brassói szaktársak az ilyen alakok
 kizárásával megtisztították a szerveze-
 tet, amit lapunk más helyén közlünk.

A nemzetközi vasmunkástitkárság felhívása!

Szivhez szóló felhívásban fordult a
 Bernben székelő vasmunkástitkárság
 a világ összes szervezett vasmunkásai-
 hoz, melyben segélyt-kér az éhezve
 nyomorgó, ruhátlan német vasmunká-
 sok segélyezésére.

A felhívás elmondja, hogy a Ruhr-
 völgyi megszállás következtében be-
 állott nyomor miatt összeomlás előtt
 áll a német birodalom és ez az ösz-
 szeomlás a többi országokra is ka-
 tasztrofális hatással lenne. A német
 vasmunkásság örökös harcot kénytelen
 vivni a pénz elértéktelenedése miatt a
 munkaadóival, a fascistákkal és a
 burzsoáziával. Az örökös harcok miatt
 a német vasmunkásszövetség kime-
 rült, pedig ezelőtt a legerősebb szö-
 vetség volt és ma nem tud az elkép-
 zelhetetlen nyomoron segíteni.

Kéri a felhívás a világ összes vas-
 munkásait, hogy a szervezetekben, gyű-
 léseken és mindenütt, ahol megfordul-
 nak, agitáljanak a német testvéreiknek
 az éhenhalástól való megmentése érde-
 kében. Indítsanak gyűjtést, a befolyó
 összegeket juttassák el a szövetséghez,
 hogy az a nemzetközi vasmunkástit-
 kársághoz küldhesse el a német nyo-

mor enyhítésére.

A nemzetközi titkárság előre bizik,
 hogy a világ összes szervezett vas-
 munkásai segíteni fognak az éhező
 német testvéreiken. Mi a magunk ré-
 széről reméljük és azt kívánjuk, hogy
 a romániai szervezett vasmunkásság
 a nemzetközi titkárság előlegezett bi-
 zalmára méltónak mutakozzon azáltal,
 hogy a felhívás nem fog süket fülekre
 találni.

A munkaidő kérdéséhez

**Minél hosszabb a munkaidő,
 annál több a beteg**

Az ipari elfáradás megállapításának
 céljából felállított angol bizottság a
 következő összefüggést állapította meg:
 Azon gyárakban, ahol a heti munka-
 idő 63 és fél óra, ott a munkaidő-
 vesztesség 7 százalékra rug megbete-
 gedésekből kifolyólag; ott, ahol 50
 órát dolgoznak hetenként, ott csak 4
 százalék a munkaidővesztesség. Ezek a
 tények világos bizonyítékok.

*A nyolcórás munkanap kulturális
 hatása Francia- és Németországban*

az ipari felügyelőhivatal adatai alap-
 ján állapítható meg.

A franciaországi munkaügyi minisz-
 terium hivatalos orgánuma megfigye-
 léseket gyűjtött a szabadidő felhasználá-
 sának hatásairól. Ezek a megállapí-
 tások a következők:

1. Alkoholfogyasztás csökkenése,
 amióta a 8 órás munkaidő bevezette-
 tett.

2. A munkások átköltözése a vidékre,
 illetve elővárosokba, amit szintén csak
 a megrövidített munkaidő tett lehetsé-
 gessé és ami a munkásságra nézve
 egészséges.

3. Földmunkálásgyarapodás, különö-
 sen a kertek művelésénél.

A német ipari felügyelőhivatal leg-
 utolsó tudósítása szerint a munkásság
 önképző hajlama a nyolcórás munka-
 nap bevezetése óta jelentékenyen na-
 gyobbodott. Ezen a téren, különösen
 a szakszervezetek által felállított isko-
 lák, illetve tanfolyamok megnyerték a
 munkásság bizalmát, az általános nép-
 képző berendezéseket kevésbé veszik
 igénybe. De a művészi kínálatok is,
 mint pld. Berlinben és Hamburgban
 teljes pártfogásra találhatnak. A munkás-
 ság a vidéken szabadidejében foglal-
 kozik földműveléssel is. A nyolcórás
 munkanap bevezetése óta a munkásság
 a sportvilágban is hódított magának
 teret. Fontos adat még a következő:
 A boroszlói központi könyvtár 1914-
 ben 21.500 könyvet adott olvasás cél-
 jából ki, 1921-ben ellenben már
 47.000 ret. Mikor olvassák ezeket a
 könyveket? A kivívott szabadidőben.

Egy kis bizonyíték a „Famunkás“-nak

A famunkások szövetsége hivatalos lapja terjedelmes cikkben foglalkozik a famunkás szövetség központi irodájának a lezárásával. A szövetség titkársága alapítvánnyá vádák és rágal-mazások árán akarja elhárítani magá-ról a felelősséget. Kommunista lapokat és brosurákat expedáltak szét a szövetség irodájából, amit a hatóság előt is beismertek. Egyetlen védeke-zésük az volt, hogy „hiszen más szövetségek is ugyanezt teszik“, szóval még más szövetségeket is magukkal akartak rántani a szakszervezetekkel házárd játékot űző kalandorok. Természetes, az igazságot nem merik megírni és beismerni a szövetség tagjai előtt, félnek, nehogy megtudják a szintiszta igazságot, hogy a Köblös, Dán és Huszár-féle társaságnak bolse-vista propaganda céljából volt szük-ségük a famunkás szövetségre. Vagyis, hogy a szövetséget a kommunista párt szolgálatába állították.

Hogy a tagok figyelmét eltereljük a való tényekről, a hazugság és rágal-mazáshoz, mint a hozzájuk méltó és megszokott eszközökhöz folyamodtak, így a vasmunkás szövetséget is rágal-mazzák. Szó szerinti, „főbizonyítékkép-pen“ a következőket írják:

„Egy kis bizonyíték:“ A vasas-zövetség a famunkás szövetségnek az építkezés céljaira 20.000 leit kölcsön adott, szövetség lezáratása előtt egy pár héttel a famunkás szövetségnek a Gutenberg nyomdánál lévő 100.000 lei névértékű részvényből 20.000 leit, illetve 20 darab részvényt zálogfejében lefoglalt. Mit jelentsen ez? nem-e azt, hogy tudták mi fog történni“.

Ennek az értelme az, hogy mi denunciáltuk őket és ugyanebben az időben lefoglaltuk a 20 darab rész-vényt „zálog fejében“. Na most, hogy is áll ez az ügy: a Famunkás szö-vetség tényleg kért és kapott tőlünk 20.000 lei kölcsönt ez év május hó 9 én, tehát a „lezáratás“ előtt 5 hó-nappal, amikor ők maguk ajánlották fel a Gutenberg-nyomdánál a 20 darab részvényüket biztosítékképpen, amiről saját maguk hivatalos írásban értesi-tették a nyomdaigazgatóságot. Ennek bizonyítékként szolgáljon a követ-kező két darab okmány:

Romániai Famunkások Szövetsége, Cluj,
Str. Memorandului Nr. 21.

No. 767—923. szám.

A „Romániai Vas, Fém és Vegyipari Munkások Szövetségének“

Központi titkárság

Cluj,

Str. Memorandului Nr. 21.

Tisztelt Elvtársak!

Jelen levelünkkel elismerjük, hogy Önöktől a mai napon lei 20.000, azaz huszezer leit kölcsönképpen felvettünk, mely összeg visszafizetésére legkésőbb 1923. szeptember hó első

napjáig kötelezzük magunkat.

Biztosítékként leköltjük Önöknek a „Gutenberg“ nyomdában lévő 120.000 (egyszázhuszezer) lei értékű részvényükből a fenti összeg, vagyis huszezer lei erejéig részvényeinket, amelynek keresztülviteléről a mai napon egyidejűleg a „Gutenberg“ nyomdát is értesítettük és ennek megtörténtéről a levél egyik másolatát Önöknek is e levélhez mellékelten megküldjük. E levél szerint tehát utasítottuk a nyomda igazgatóságát, hogy 120.000 lei részvényükből 20.000 leit az Önök szövetsége nevére írjon át és mindaddig, amíg Önöktől közvetlen rendelkezést nem kap, szövetségünknek csak 100.000 (egyszázezer) lei erejéig van részvénye.

Cluj, 1923. május hó 9-én.

Elvtársi tisztelettel:

Elnök: Urmánczy Sándor s. k.

Titkár: Bartha Károly s. k.

Huszár József s. k.

(Szövetség bélyegzője.)

1. levél másolat mell.

Romániai Famunkások Szövetsége, Cluj,

Str. Memorandului Nr. 21.

.....—1923. szám.

A „Gutenberg“ nyomda t. igazgatóságának,
Cluj.

Tisztelettel értesítjük, hogy az Önök nyomdájánál lévő 120.000 egyszázhuszezer lei részvényükből 20.000 (huszezer) lei értékű részvényt a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségére ruháztunk át.

Tisztelettel kérjük, hogy ezt az Önök könyvelésén is keresztülvezetni szíveskedjenek, vagyis 20.000 lei értékű részvényt a fentnevezett szövetség javára írjanak át úgy, hogy a mi nevünkön csak 100.000 (egyszázezer) lei értékű részvény maradjon.

Miután ezen összeget a Vasasszövetségtől kölcsönképpen vettük fel, ezen átírás addig marad érvényben, amíg a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége központi titkárságától a törlésre közvetlen utasítást nem kapnak.

Cluj, 1923. május hó 9-én.

Tisztelettel:

Elnök:

Titkár: Bartha Károly s. k.

Huszár József s. k.

(Szövetség bélyegzője.)

A fentieket tudomásul vettük.

Jordáky Lajos s. k.

(Gutenberg nyomda bélyegzője.)

Ime mi bizonyítunk, a hazugság és rágalmazás nem kenyerünk. A löbbi vádák még komolytalanabbak, amire nem tartjuk érdemesnek válaszolni.

Ez az elismerés, amiért segítettünk rajtuk, — amikor a velük egy nézetben levő szövetségek bizalmatlanságból megtagadták a kölcsönt tőlük. (Ügylátszik ők jobban ismerik egymást).

A tanonckérdéshez

Tanonckérdés a német árszabályszerződésben

A szakszervezetek tevékenysége a kézművességben és a kisiparban korlátozva van és a tanoncok még mindig ki vannak szolgáltatva az önkénynek és az elavult ipartestület paragrafusainak. Egész más a helyzet azon a téren, ahol a szakszervezetek áthatolnak, mint a közép- és nagyiparban és

a kereskedelembe: itt a tanonckérdés az árszabály keretében rendeződik.

75 százaléka a birodalmi munkügyi miniszteriumnál beiktatott árszabályoknak rendezi a tanoncok kérdését is. Különösen tekintetbe jönnek a tanoncokra nézve az általános határozatok, úgy mint: munkaidő, szünet, szabadság stb. Az árszabály tartalmazza még a tanoncok kiképzését, jogait, kötelességeit, a vizsgát stb.

Tanoncgyártás a lakatosiparban

„Olcsó munkaerő“ a munkáltató jelszava, ez régen tudott dolog. Az olcsó munkaerőre való törekvés egyetlen iparban sem öltött olyan nagy mérvet, mint éppen a lakatosiparban, ahol túl sok tanonc alkalmazásával gondolkodnak a kócosok zöldágra vergődni.

A lakatosműhelyek özönét tudnó felsorolni az egész országból, ahol 2—3 segéd mellett 15—20 tanonc van alkalmazva és csak természetes, hogy ez a szerencsétlen páriák mesterségükre nem tanulhatják ki, nem lévén, aki oktassa őket. A kisiparos munkagépek beállítása helyett, amire pedig sokszor tőkéje is volna, tanoncokat alkalmaz mert ez nem kerül pénzbe és így gondol a nagyiparos gyárossal versenyre keln.

Természetes, hogy a géperőt még így sem lehet pótolni és ezért éjjel-nappal hajszolja a zsenge gyermekeket, hogy a versenyből győztesen kerüljön ki. Az ilyen módon előállított termékek minőségéről jobb nem is beszélni, de persze a laikus közönségnek olcsóbb árú kell, ami pedig mindig drágább, mert tartósságra lényegesen kisebb.

A lakatosiparban tömegesen alkalmazott tanoncok éppen, mert mesterségüket kitanuolnoki lehetetlenség volt, felszabadulásuk után drága munkaerőkké válnak, amikor már „nem fizetődik ki“ a kócos megállapítása szerint a további alkalmaztatásuk és az utcára dobja őket. Ha ilyen üzleti érzékkel tanusítanak a kócos urak a gépek beállítására is, sokkal üdvösebb volna úgy az iparra, mint a vásárló közönségre nézve.

Természetes, hogy a tanulatlan fiatal segéd munkát nem kap és igen sokszor elzúlik annál is inkább, mert éppen a serdülő korban van arra legnagyobb hajlandósága.

Ugy tapasztaljuk, hogy az állam semmi törvényes intézkedést sem akar tenni a tulsok tanonc alkalmazása ellen, éppen ezért a munkásságnak kell mindenütt a kollektívszerződések kötése alkalmával gátat vetni a tulsok tanonc alkalmazása elé, annál is inkább, mert a további tanonctenyésztés a lakatosiparban katasztrófális munkahiányra vezet.

A jelszó az kell legyen, hogy 3 tanult

szakmunkás mellé csak egy tanonc alkalmazható. Kisiparosoknál pedig, ha segéd nincs, legfennebb két tanonc legyen alkalmazható, amit tekintettel arra, hogy az ilyen műhelyekben kollektívszerződés nincs, sokkal nehezebb feladat és csakis parlament utján, erős szocialista párt erejével lehet keresztülvinni.

Pénzkrízis

Hasábos cikkeket irnak hónapok óta a polgári lapok a pénzkrízisről. Gyárosok, kereskedők és bankároknak a pénzkrízis miatti siránkozásával van tele a levegő. Utcán, kávéházban, klubokban és a füstös műhelyek mélyében is pénzhány a beszéd tárgya. Nálunk, munkásoknál, nem szokatlan ez a téma, mert mi régen tudjuk, hogy nekünk ebben a tőkés társadalomban elég pénzünk sohasem lesz. Új világnak kell jönni a régi helyén, hogy a javakat termelő munkás a pénzhánytól mentesítve legyen. A német pénzhőség, illetve a német nyomor sem lehet az ideálunk.

Vágyaink maximuma az emberies élet és ha azt elérhetjük, pénz nélküli életet is el tudunk képzelni annál is inkább, mert eddig is csak annak hiányát kellett éreznünk.

Szokatlan a dologban csak az, hogy most olyan körök is pénzhány miatt siránkoznak, melyek eddig ezen gondtól mentesítve voltak. A munkásságot súlyosabban érinti a jelenlegi pénzkrízis, mint a siránkozó tőkések, mert a krízis miatt beszüntetett üzemekből tömegesen kerülnek az utcára és a munkanélküliek létszámát emelik, ami viszont bérlenyomásra vezet. Az alacsony bérekkel dolgozó kisebb számú munkás viszont a tőke profitját növeli közel azon összeghez, ami a több munkás dolgoztatása idejében volt. Lényegében a tőkéseknek legfennebb a zsebtük érzi némileg a csere-eszköz, illetve a pénznek a hiányát, de a munkásság a megélhetés lehetőségétől lesz elzárva és az összmunkásság életnivója súlyosodásával lesz kénytelen szenvedni a kormány rossz pénzügyi politikája következményeit. Mindenesetre az állam érdeke, hogy vagy a bankóprás megindításával, vagy nagyobb külföldi kölcsön felvételével a pénzkrízist pillanatnyilag megszüntesse, mert, ha ezt nem teszi, a legjobb adó alanyai munkanélkülivé válva fizetőképtelenek lesznek, már pedig azt ma mindenki tudja, hogy az állam jövedelmének nagyrésze fogyasztási adókból — a legszegényebb néposztálytól — foly be.

Az államnak az improduktív kiadások helyett az üzemeknek kellene a milliós adósságait megfizesse, hogy a munka folytonossága ne akadályoztassék.

Azért mondjuk a külföldi kölcsön, vagy a több pénz kibocsátásával megoldását a krízisnek pillanatnyi sikerűnek, mert ilyen módon konszolidált gazdasági helyzetet teremteni lehetetlen.

Az állami háztartás mérlegét kell egyensúlyba hozni oly módon, hogy a produktív munkát lehetővé kell tenni, az improduktív és szükségtelen intézményeket pedig meg kell szüntetni és csakis akkor remélhető, hogy a pénzünk

értéke állandósul, az ország ipara, valamint a kereskedelme emelkedni fog.

Fogyasztási adó helyett a vagyonszármazási adót kellene bevezetni, ami azonban mindaddig nem remélhető, míg országunkban erős szervezettek és erős munkáspárt nem lesz.

Végeredményében az ország dolgozó munkásságának be kell látnia, hogy siránkozás helyett, ami egyáltalán a helyzetükön javítani nem fog, a komoly szervezkedés útjára kell térniök.

Szemelvények

az egységfrontok és agent-provokátorok szerepléseiről

ESEDEZNEK ÉS RÁGALMAZNAK a meg nem alkuvó forradalmárok. Az aradi törvényszékhez Bagákék és társaik által beadott felebezésből szösz szerint közöljük a következő részt:

„Tekintetes Járásbíróság! A 24/5—1923. sz. végzésük ellen, amelyet az „Uniunea Fer. Metal și Chimică din Rumânia” kérésére hoztak, felebezéssel élünk azzal, hogy azt a tekintetes törvényszékhez átterni sziveskedjék, ahol tisztelttel, *alázattal esedezünk*, hogy a tekintetes járásbíróság határozatát megsemmisíteni sziveskedjék a következő indokokból:

Itt következik egy hosszú kesergő indokolás és közte a következő kifétel: Éppen az „Uniunea” (a szövetség) az, amely a mi létünket veszélyezteteli azzal, hogy a törvény rendelkezései ellenére, valamelyik politikai párthoz szegődik és ezzel arra kényszerítenek bennünket, hogy a törvénnyel összeütközésbe kerüljünk stb. *Francis Lenard* s. k. elnök, *Ioan Baga* s. k. titkár

Ime alázattal esedeznek a kommunista forradalmárok a bíróság előtt, hogy a szerintük politizáló szövetséggel szemben védelmet nyerjenek, hogy politika mentes bolsevik politikájukat tovább folytathassák.

A BUKARESTI VASASC SOPORT ÜGYÉBEN Ghempet, a bukaresti vasasok forradalmár vezére és Mirescu szaktárs a járásbírósághoz lettek felidézve. A járásbíró megkérdezi Ghempet vezért, hogy miért akarnak elszakadni a szövetségtől? Ghempet erre szösz szerint a következőket mondta: „1. Mert a szövetség politizál. 2. Mert az alapszabályokban a következők foglaltatnak: „A szövetség célja a termelőeszközök szocializálása”. Mi ezt nem akarjuk, mert ez az államrend felbomlására vezet, különben is lehet, hogy a járásbíróság tévedett, mikor ezt az alapszabályt így jóváhagyta, amiért most felhívom a járásbíró ur figyelmét. — De Ghempet azért mégis kommunista és nem denúciáns.

BRASSÓBAN EGY VASASGYŰLÉSEN Berger a következőkkel érvelt az elszakadás mellett: „Szaktársak, szakadjatok el a szövetségtől. Az nem baj, ha elveszítitek az igényjogosultságokat, szakadjatok el, ha azt akarjátok, hogy az elkövetkezendő tavaszi harcokat eredményesen vívjátok meg. Ezt

meg kell tegyetek az egységfront érdekében”.

A brassói szaktársak azzal válaszoltak, hogy Bergert és hasonlórú társait kizárták a csoportból. A brassói szaktársak saját bőrükön tapasztalták, hogy a legutóbbi harcukat, dacára az ország vasmunkássága támogatásának, még sem tudták győzelemmel megvívni. Hátha még a jövőben teljesen magukra lennének hagyatva? ... Igaz, Bergernek nincs mit veszíteni, ő visszatérhet bármikor a romániai szereplése előtti foglalkozásához, a szentképek és zenélő Mária-kepek árusításához. Ugy sem ért semmi egyéb máshoz, legkevésbé a lakatosmesterséghez, aminek magát hamis munkakönyve megszerzése után mondja.

MÜLLER KÁLMÁN A KIRÁLYI SEMLEGES KOMMUNISTA, A KIRÁLYI BANKETTEN. Folyton azzal vadoznak bennünket, hogy együtt működünk a burzsoáziával, hogy napról napra nem tesszünk egyebet, mint áruljuk a munkásságot. Ők az igazi forradalmárok, mi hülígánok vagyunk. — Ezt mondta, írta és hirdette Müller Kálmán, a kommunista szaktanács elnöke és az ember joggal hihetné, hogy egy ilyen nagy forradalmár, ellensége minden kompromisszumnak. Mégis Müller Kálmán urról azt halljuk, hogy a legutóbbi temesvári királyi látogatás alkalmával *Ferdinánd király őfelsége ebédjén jelent meg.* A kommunista szaktanács elnöke ugylátszik, egy kis egységfrontra vágyott őfelségével, akinek addig hajbókolt, amíg észrevette és megszólította magát. Az ember azt hinné, hogy a „vezér” világrengető forradalmi beszédet vágott ki és felsorolta Bánát munkássának minden baját és fájdalmát. Oh nem, nem úgy történt. Müller földig hajolva, akadozva-dadogva mondta, hogy a temesvári munkásságnak semmi fájdalma nincs, csak egy kis királyi ingyen házhelyre vágyik, ahova egy *csendes kis munkásotthont* akar építeni. Milyen forradalmi cselekedet volt ez! ...

Mi csak még arra vagyunk kíváncsiak, hogy az „egységet” hirdető szak-

tanács többi tagjai: Ghempet, Solomon Schein, Aladár Berger, nő meg a hosszú-fülű Baga János, aki azért haragszik a vasasok szövetségére, mert „letért az osztályharc utjáról”, mit szólnak az „elnökökhöz”? ...

*

A MEGALKUVÓ FORRADALMA-ROK. A marosvölgyi famunkások bértárgyalásáról sorozatos cikkek jelentek meg a „Famunkás”-ban, melyben a világorradalmár famunkás vezetőség beismeri, hogy a hatóságilag megállapított 48 és félszázalékos áremelkedés dacára 20 százalékos béremelésben állapodtak meg a munkáltatókkal. Egyéb-ként szószerint álljon itt a forradalmár vezérek érvelése:

„Egyetlen fegyverünk tehát maradt az ártáblázat. Ez pedig hatástalannak bizonyult a minden hájjal megkent ügyvéd-titkár furfangjaival szemben. A csatát már 14 én elvesztettük s azt az egy heti újabb halasztást azért látszott kérészkölni az inspektor is, hogy *mintegy előkészítsék* a fűrészmunkásokat a csekély 20 százalékos béremelésre. És 8 nap mulva csakugyan ennyiben egyeztünk meg”.

Lám lám, a minden hájjal megkent ügyvéd-titkár furfangjaival szemben hatástalanok voltak a forradalmár urak üres frázisai? Persze, a szakszervezetek vezetéséhez *tudás* és nem demagógia szükséges, ez pedig hiányzik a víz-eszű urak fejéből.

Ha a Marosvölgy jól szervezett famunkásainak is ilyen rohamosan rosszabbodik a megélhetése, vajjon milyen lehet ez az állapot az ország többi vidékein? Mondja a „Famunkás” tovább.

Megnyugtathatjuk a bolsevista urakat, a munkásság helyzete sehol sem olyan rossz, mint éppen ott, ahol ezen urak boldogítják a szerencsétlen munkásságot azon teóriájukkal, *hogy csak nyomort elűdézni*, mert ez forradalmosít. A marosvölgyi munkásság pedig kecskére bizta a káposztát, amikor érdekei képviselőt e jeles urakra bizta, akik irtóznak a magas béremeléstől, mert ez szerintük akadályozza a forradalmat.

Ha a szocdemek csinálták volna e jeles munkát, úgy *árulói lettek volna* a 14 ezer fűrészyári munkásnak, de így forradalmi glória övezi a demagógok üres fejét.

A kikötőmunkások kongresszusa

A romániai kikötőmunkások november 4—5—6 án Galatijában kongresszust tartottak, melyen 5670 szervezett szállító munkás képviselőtében 38 küldött jelent meg. Az országos szaktanácsot Flueraş János elnök képviselte a kongresszuson. Szövetségünket Mirescu szaktárs képviselte, akik üdvözölték és biztosították a szállító munkásokat az ország többi öntudatos, szervezett munkásainak a szolidaritásáról.

Főlemelő volt a kongresszus egy-

hangu határozata, melyben az amsterdami nemzetközi szállító munkások szakszervezetéhez csatlakoztak.

A kongresszuson tanujelét adták a kikötőmunkások öntudatuknak és erős a remény, hogy rövid idő múlva a kongresszuson hozott határozatok után

minden kikötőmunkás a szervezetükberlesz.

Örömmel üdvözöljük a romániai kikötőmunkásokat eredményteljes munkájuk után, akik ismétellen tanujelét adták annak, hogy a romániai munkásság legöntudatosabbjai közül valók

A munkanélküliség a különböző országokban

— A nemzetközi szakszervezeti szövetség hivatalos tudósítása —

A munkanélküliség a nyári hónapokban majdnem minden országban részben jelentékenyen enyhült, de a hidegebb idők beálltával a munkanélküliség csökkenése megállt és jelenleg azon fokát érte el a munkanélküliség, amely ezen évszakban rendszeresen szokott lenni.

Ha a múlt évi munkanélküliséget összehasonlításba hozzuk a mai munkanélküliséggel, — kivéve Németországot — azon megállapításra jutunk, hogy majdnem minden országban javult a helyzet. A következő adatok meglehetősen tiszta képet mutatnak az egyes országok viszonyairól:

Belgium

A belga valutának esése látszólag felelevenítette az ottani gazdaságot. A munkanélküliség csökkent. Az összmunkanélküliek száma szeptember 1-én 12.368 volt vagyis 1·9/o-a a munkanélküliség ellen biztosítottak, 2·2/o-kal szemben augusztus hónapban és 4·4/o-kal szemben a múlt évi augusztus hónapban. A helyzetet kedvezően befolyásolta a belga munkásoknak Észak-Franciaországba való kivándorlása.

Franciaország

A gazdasági helyzet Franciaországban is nagyon kedvező. Biztos adatok a munkanélküliség nagyságáról hiányoznak. 1923 január hónapban a segélyezett munkanélküliek száma 2.665 volt, szeptember hónapban ellenben csak 1.363. Ugyanebben a hónapban a múlt évben 2.800 volt a munkanélküliek száma.

Hollandia

Hollandiában a helyzet a munkapiacra az utolsó hónapokban változatlanul maradt. Október hónapban 47.147 munkanélkülit jelentettek. Azonkívül be volt vezetve 33.075 munkát kereső férfi, akik azonban csak részben voltak munkanélkül. — Szeptember 15-én be volt vezetve 47.683 és 33.429 személy. Munkanélküliség ellen biztosítva volt szept. 1-én 9·9 százalékos teljesen és 3 százalékos csak részben. Október 1-én ezek a számok 10·2 százalékos és 2·9 százalékos voltak. A múlt év októberben ellenben csak 8·4 százalékos.

Olaszország

Itten a munkanélküliség ez év kezdete óta állandóan csökkent. A munka-

nélküliek száma január 1-én 381.968, májusban 243.928 és július 31-én 231.590 volt. A legnagyobb a csökkenés a földművelésben.

Angolország

Január 1-én 165.342 vagyis 13·7 százalékos munkanélküli szakszervezeti tagot számláltak. Szeptember hónapban ez csökkent és pedig 129.245 vagyis 11·4 százalékkal. Októberben már 149.500-ra emelkedett.

Lengyelország

Lengyelországban a munkanélküliek száma a néhai keletporoszországi és keletgalíciai terület kivételével, május végén 87.000 volt, ez év kezdetén pedig 120.000.

Dánia

Itten október végén 20.754 munkanélkülit számláltak, a múlt év ugyan-ezen hónapban pedig 33.000.

Norvégia

Ebben az országban a munkanélküliek száma szeptember hónapban 3000 fővel szaporodott és október hónapban elérte a 12.840 9880-al szemben szeptember 10-én és 7600-al szemben augusztus 10-én. A múlt év októberében 21.400 munkanélkülit számláltak Norvégiaiban.

Svédország

Svédországra nézve az adatok még kedvezőbbek. Szeptember végén 11.009 szakszervezeti tag volt munkanélkül, vagyis 8·7 százalékos, ez év kezdetén 21·4 százalékos, a múlt év januárjában 34·9 százalékos.

Svájc

Svájcban már hónapok óta csökken a munkanélküliség. A teljes munkanélküliek száma áprilisban 35.512 volt, augusztusban 22.554 és szeptember végén 22.830. A csak részben munkanélküliek száma ugyanezekben a hónapokban 17.767, 13.507 és 14.422 volt.

Csehszlovákia

Csak azon munkanélküliekről vannak pontos adatok, amelyek közvetlen nyilvános anyagiakból vagy közvetlenül (a vállalatok által) lettek segélyezve. Nyilvános anyagiakból szeptember 15-én 57.000 személy lett segélyezve, a vállalkozások által 41.700 személy. Ezek a számok azonban nem mértékadóak a tényleges munkanélküliségre, mert a

munkanélküliek számát 300.000-re becsülik.

Ausztria

Ausztriában is állandóan javul a helyzet. Március végén még 152.828 munkanélkülit számláltak, ellenben július végén már csak 87.349 volt. Szeptember végén 79.956 és októberben 77.923 munkanélküli volt.

Németország

Németország az ellenkező fejlődést mutatja ki. A hivatalos munkaügyi lap tudósítása szerint napról-napra rosszabbodik az üzleti helyzet minden iparágban. Október 15-én a teljesen segélyezett munkanélküliek száma 666.788 volt, a segélyezett rövid munkaidőt dolgozók száma 1.379.499 volt.

Attól keli tartani, hogy a helyzet rosszabbodik és ezek a számok egy pár hónapon belül a kétszeresére nőnek.

Oroszország

Hivatalos adatok szerint a munkanélküliek száma 52 városban május elején 443 000 re rugott, vagyis 14 százalékkal több, mint az előző hónapban. Egyedül csak Moszkvában 102 000 munkanélküli volt elkönyvelve. Nagy a munkanélküliség az állami és községi alkalmazottaknál, a ruházati iparban és nem tanult munkásoknál.

Fenti áttekintésből látható, hogy az egyes államok adatai még nagyon hiányosak és miután a munkanélküliek számlálása különféle módszerek szerint történik, egy pontos összehasonlítást csinálni lehetetlen.

Üveggyári munkások köréből

Teendők az országos értekezlet után

A Kolozsváron tartott országos üveggyári értekezleten egybegyűlt erdélyi, bánáti és ókirályságbeli küldöttek többek között egyhangulag elhatározták azt is, hogy az üveggyári munkások a rendes szövetségi tagjárulékon kívül egy külön járulékot is fizetnek. Ez a külön járulék azért szükséges, hogy ebből egy felállítandó titkárság költségei és fentartása biztosítható legyen.

Azonban nem elég csak az, hogy lesz egy külön titkárunk, aki kizárólag csak az üveggyári munkások ügyeivel fog foglalkozni; nem elég, hogy csak ez intézze a szervezési munkálatokat, hanem arra kell törekednünk, hogy minden egyes öntudatos üveggyári munkás kivége a részét ebből a szervezési munkából. Kötelessége minden szaktársnak, hogy támogassa minden körülmények között úgy a titkár, mint a vezetőségek ily irányu munkáját.

Ott, ahol az üveggyári munkások még nincsenek megszervezve, ott taggyűléseket kell összehívni, amelyekre a szövetség elküldi majd képviselőit, hogy ezek a szükséges tennivalókat beszéljék meg a munkásokkal és megjelöljék azt az utat, amelyen a szervezkedésnek haladnia kell. Ott azonban, ahol a munkásság már régebb idő óta szervezetekben tömörült, ott a vezetőségek az értekezleti határozatok értelmében kell, hogy tevékenykedjenek és azonkívül várniok kell az alkalmas időpontot, amikor megkezdhetik a mozgalmat. Harcba egyáltalán csak akkor szabad bocsájtkozni, mikor a harc sikeres kimenetele biztosnak látszik, mert elő nem készített és házard harcokkal sohasem leszünk képesek javítani sorsunkon.

Fel tehát a munkára! Szervezkedjünk és iratkozzunk mindannyian a

szervezeteinkbe, hogy aztán egységes és zárt sorokban megkezdhesük a harcot, mert harc nélkül sohasem fogunk tudni változtatni nyomoruságos megélhetési viszonyainkon.

Dapos Károly.

Uj csoport. A feleki üveggyári munkások szakszervezetbe tömörültek, hogy így képesek legyenek nyomoruságos helyzetükön segíteni. A szövetségünk részéről Russ szaktárs volt az ujonnan alakult csoportunknál, hogy kitarásra és munkálkodásra buzdítsa a szaktársakat. Erős a reményünk, hogy ez az új csoport a benne tömörült munkásság sanyaru helyzetén javítani fog.

A brázi üveggyári munkások mozgalma. Az üveggyári munkások Bráziában rendetlenül fizetett bérei rendszeresen való fizetéséért mozgalmat indítottak. Jellemző, hogy az ó-királyságban még a béreknek a rendszeresen való fizetéséért is mozgalmat kell indítani. A Ploesti munkaügyi felügyelő közbelépett, hogy a munkásság mozgalma békésen intéztesse el.

Figyelmeztetés. Cluji szervezőbizottság ezton figyelmezteti az egyes üzemek bizalmiférfiit, hogy a rendes bizalmi-üléseken pontosan jelenjenek meg, mert ellenkező esetben szaklapilag névszerint lesznek meg róva.

Balázs Sándor vasesztergályos a saját érdekében a pontos címét tudassa a kolozsvári helyicsoporttal.

Kizárás. Boros Miklós műkovács a szakszervezetekből az alapszabályok 10. §-a bekezdése értelmében kizárattott. Boros ur, a szervezett munkások denunciaciójában rekordot ért el és így megérett a kizárásra.

Marakodnak az ugynevezett egységesfront hívei

A kommunista párt hivatalos lapja, a „Socialismul“ a november 29-iki számában meglepően hü és igaz jellemzését közli Müller Kálmánnak, — ami pedig nem szokása az említett lapnak. Abból az alkalomból jelent meg a közlemény, hogy Müller ur a királyi banketten jelent meg, amellyel mi lapunk más helyén foglalkoztunk a „Socialismul“ nélkül is. Minket csak az érdekel a dologban, hogy a Müller ur a holdban tartott kongresszus alapján az autonomisták elnökének nevezi magát.

Ugyilátszik, hogy az egységesfrontot szajkamódra hirdetőik között dühöng az egység.

Éppen a Müller ur által képviselt ugynevezett „egységes és független“ szaktanácshoz akarnának csatlakoztatni egynemely csoportot a kommunista urak, melynek a tagjai egytől-egyik kommunisták és így legfennebb a becsületességétől függetlenek. Az egységességre való nagy hajlandóságát éppen most bizonyította be legjobban Müller ur — a kommunisták kedvence — hiszen még a burzsoáziával is egységre vágyott és éppen azért jelent meg a királyi banketten is a miniszterurakkal egy kicsit elpezsgözni.

Az összes csoportvezetőségek figyelmeibe!

Ismételten tapasztaljuk, hogy az utazó, illetve tartózkodási helyét változtató tagok ki- és bejelentése nem mindig történik meg. Figyelmeztetjük a helyicsoportok vezetőségeit, valamint a tagokat, hogy a tagsági könyvben az e célra szolgáló rovatban a ki- és bejelentéseket minden esetben eszközöljék, mert különben azon tagoknak, kiknek tagsági könyve kijelentve nincs, az ügykezelési szabályzat idevonatkozó pontja értelmében utassegélyt kiutalni nem szabad.

Felhívjuk a csoportvezetőségeket, hogy elveszett tagkönyvek helyett másodlatokat ne állítsanak ki (még puhatáblás tagkönyvet sem), a másodlatokat csakis a központi titkárság állítja ki. Más szövetségektől átlépő tagok, valamint külföldi tagok tagkönyveit is kicserélés végett be kell küldeni a központba. A kicserélt tagkönyvekért, valamint a másodlatokért a tag 10 lei tagkönyvdíjat tartoznak fizetni, mely összeg a havi elszámolással küldendő be.

Tapasztaljuk, hogy sok helyről a havi elszámolási ivatek az ellenőrök aláírása nélkül érkeznek. Ezért felhívjuk a csoportvezetőségeket, hogy az elszámolási ivatek elnök, pénztárnok és főként az ellenőrökkel irassák alá. A csoport-el-

lenőroket pedig külön is figyelmeztetjük, hogy vállalt kötelezettségeiknek tegyenek eleget, miáltal nagyon sok kellemtelenségnek elejét lehet venni.

*

Felhívjuk a csoportok vezetőségeit, hogy szaklap szükségleteiket szaporodása vagy apadása szerint jelentsék be, mert különben az ebből származó kellemtelenségeikért a kiadóhivatal nem felel.

K Ü L Ö N F É L E

A sztrájk törő munkás „kedves” a gyárosnak. A brassói 18 hetes sztrájk alatt sok sztrájk törő munkás lett puszipajtása a munkaadóknak, ami azt eredményezte, hogy a hátbatámadott munkásság kénytelen volt egyezséget kötni. A brassói kénsavgyárban egy Sáska nevezetű asztalos nyerte el a pálmát a sztrájk törésért, ami abban nyilvánult meg, hogy Hajós igazgató „kedves Sáska”-nak szólította egy hozzá intézett levelében, abból az alkalomból, hogy Benedek szaktársunkat, a gyár egyik legrégebb alkalmazottját a Sáska ur árulkodása folytán le akarta tartóztatni. Nem sokan dicsekedhetnek a régi munkások közül azzal, hogy „kedves”-nek szólította Hajós igazgató, legfennebb csak azok, akik sztrájk törők vagy denunciánsokként nyerték el ezt a nagy „megtiszteltetést”. *Husz-harminc évi* tisztességes munka után nem lesz „kedves” egyetlen munkás sem a munkáltatónak, de egyetlen sztrájk törés már elegendő a „kedves” jelző elnyerésére. Ebből is látható, hogy milyen fontos a sztrájk törés a munkaadók szempontjából.

Bértárgyalás a resicai vasműveknél. A resicai vasművek munkásai béremelést kértek a november 1-én lejárt kollektív szerződésük megújítása alkalmával. A vasművek igazgatósága nem véve figyelembe az időközben megnehezült életviszonyokat, mereven elzárkózott a béremelés elől és így az ügy döntőbírárság elé került. A jövő számunkban bővebben fogunk a resicai munkásság helyzetével foglalkozni.

Jugoszlávia szakszervezeti mozgalmából. A jugoszláviai szakszervezeti életben új élet érzékelhető. November 25-én a fémmunkások Belgrádban kongresszust tartottak, melynek feladata az volt, hogy a két különálló fémmunkás szervezeteket az amsterdami irányban összekovácsolja. Az egyik szervezet a Vasmunkás Szövetség, amely kiterjed az egész államterületre Szlavónia kivételével, ahol a vasmunkásoknak köponti szövetségének székhelye van, amely Jugoszláviának egyik legerősebb munkásszervezete. Miután a kommunisták a szakszervezeti egyezséget szétrombolták, az amsterdami irányt követő szakszervezetek nem tud-

tak egyesülni. Most azonban tisztázódott a helyzet és a tárgyalások ezirányban már folynak is. A boszniai bányamunkások és a vasműveknél alkalmazott munkások is haladnak a szervezkedés útján eredményesen. Ezen munkásoknak október 30-án alakuló közgyűléstük volt Varésben.

Kizárások. Grill Ferdinánd, Miklósi István, Banzky Michael, Bauman Ferdinánd, Buza Mihály és Pfaffenhauser Ernest a resicai csoportunk tagjai a szövetségből ki lettek zárva szervezetellenes magatartásukért.

Kizárás. A brassói vas-, fém- és vegyipari munkások helyicsoportjának vezetősége a november hó 18-án tartott vezetőségi ülésen a következő tagokat az alapszabályok 10. §-a értelmében a szervezeten kívüli kizárta: Bernát Adolf lakatos, Csákló Márton vasesztérgályos, Luka Márton lakatos, Kovács Mihály, Spitz Adolf, Igyártó Dezső, Ilyés József, Basa Károly lakatosok, Berger Aladár kom. titkár. Továbbá sztrájk törés miatt kizárta Bátor Béla vasöntőt.

A csehszlovákiai szakszervezeti szövetség szociálpolitikai követelése a parlamentben. A csehszlovákiai szövetség egy beadvánnyal fordult a miniszterelnökhöz és a népjóléti miniszterhez, amelyben a következő fontos követelések vannak felsorolva: 1. A szociálbiztosításnak végrehajtása. 2. Egy törvény, amely a kollektív szerződéseket elismeri. 3. A munkaközvetítés törvényének végrehajtása. 4. Az iparrendnek azon pontjainak megváltoztatása, amelyek a felmondásra, felmondási idő és az elbocsátásra vonatkoznak. 5. A munkakamarákról szóló törvénynek megvalósulása. 6. Egy törvény, amely a munkás szabadságot rendeli. 7. A cseléd-szabályzatnak elvetése. 8. Egy törvényjavaslat, amely a bizalmiférfi jogosságát elismeri olyan üzemekben, ahol a munkások száma a 30-at nem haladja meg, amely üzemekben üzemi tanács nem létezik. 10. Az állami hivatalnokoknak betegsegély biztosítás. 11. Az ipartörvényszék kompetenciájának kiterjedése minden munkavállaló csoportokra. 12. Azon törvények megfogalmazása, amely az utcakaritók helyzetét rendezi.

Szaktársak, figyelem! Megjelent a *Világ-Könyvek* legelső száma: *Erdélyi Kálmán: „Uj utakon”* című szocialista tanulmányozzata. Megrendelhető a szocialista párt irodájában. — A díszesen kiállított könyv ára *szervezett munkásoknak* 15 lei.

Uj harci eszközök a bérredukció ellen. Hollandiában a bérredukció ellen egy új harci eszköz merült fel. A hollandi kormány a hivatalnoki kar fizetésének rendezésével elhatározta, hogy a fizetéseket leszállítja; ez ellen természetesen tiltakozik az egész hiva-

talnoki kar. Miután Hollandiában a körülmények olyanok, hogy a szocialista szervezetek mellett nagyszámu klerikális munkás- és hivatalnoki szervezetek is vannak, nem csoda, ha ilyen törekvések ellen különféle eszközöket használnak. A legújabb eszközt a róm. kath. hivatalnokok szövetségének elnöke találta ki, amely a szövetség csoportjaihoz a következő körlevelet küldte:

„Tisztelt szaktársak! Biztosan tudják már, hogy a fizetéseink rendezése alkalmával, a kormány fontos határozatokat fog hozni. Ezért fordul a központi elnök azon kéréssel a csoportok vezetőségéhez, hogy az első következő három pénteken szentmisét olvassatni sziveskedjenek, hogy ezáltal erősödjék a róm. kath. hivatalnokok szövetsége általában és erőt kapjon óhajának megvalósításában a fizetésekre vonatkozólag és másra is. Együttal azon kívánságának ad kifejezést a központi elnök, hogy az összes tagok ezeken a napokon vagy az ezek után következő vasárnapokon a szent áldozást szolgáltsák maguknak. — Ezennel tudomásukra hozzuk megkeresésünket és reméljük, hogy a tagok kérésünknek eleget tesznek. Isten segítségére most nagyobb szükségünk van, mint valaha. És ahogy a jó hadsereg csata előtt Istenhez fohászkodik, úgy nekünk is szükséges Krisztus urunk isteni szívéhez fohászkodni, hogy erőt adjon a megvívandó harcban. Ezért barátain keressünk segítséget önála, ki minden hatalom tulajdonában van.”

Most csak az a kérdés, hogy mitevők lesznek majd a tagok, ha az Uristen ezen fohászkodásukat nem hallgatja meg?

Edison a 4 órás munkanap mellett. Edison, a híres amerikai föltaláló nemrég az igazolta, amit mások már ezelőtt is igazolni óhajtottak, hogy az ipari fejlődés lehetővé teszi a munkaidőnek nagyarányu leszállítását. Többek között a következőket mondta: Eljön az az idő is, amikor olyan automatikus gépeket helyeznek üzembe, amelyeknek termelőképességük oly nagy, hogy naponta csak 4 órát fog kelleni dolgozni a munkáságnak. Sokan azt hiszik, hogy ez nem lesz jó, mert az átlagember nem szereti a tétlenséget. De az öregek szempontjából nagyon jó dolog lesz. Ha egyszer ott tartunk, akkor az öregeknek már nem fog kelleni dolgozniok. A fiatalok dolgozhatnak és módjukban lesz az egész családot eltartani. Ez másképpen hangzik mint a reakció követelése, amely a 3 órás munkanap letörésére céloz.

Felölös szerkesztő: Bartalls Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21

Gutenberg-könyvnyomda Cluj